

*Istraživanje pojave križobolje u muškaraca s obzirom na radnu anamnezu i faktore radne okoline* (The Relation Between Work History, Work Environment and Low-Back Pain in Men) — Namjera je ovog rada bila da se anketom među 303 muškarca u dobi od 18 do 55 godina i zaposlena na različitim radnim mjestima dobiju podaci o odnosu radnog mjesta i uvjeta na radu s obzirom na pojavu križobolje. Prikupljeno je tako više od 150 podataka o opterećenju na radu, načinu nošenja težih predmeta, o površini poda u prostoru u kojem se radi, tipu podupirača za leđa na radnim stolicama, guranju i povlačenju tereta, vožnji teških vozila, te podaci o bolovima u križima prilikom specifičnih situacija u radnom procesu. Ispitanici su podijeljeni u tri skupine — prvu skupinu (34%) činili su ispitanici bez križobolje, 44% osjećalo je umjerenu, a 22% težu križobolju. Prosječna dob ispitanika bez križobolje iznosila je 32 godine, onih s umjerenom križoboljom 33,2 godine, a onih s težom križoboljom 34,2 godine. Od onih s križoboljom, u 27% ispitanika bolest je trajala manje od 5 godina, u 27% od 5 do 10 godina, u 28% između 11 i 20 godina, a u 17% duže od 21 godine. Za vrijeme istraživanja samo 4% ispitanika bilo je radno nesposobno zbog tegoba što ih uzrokuje ova bolest. Nije zapažena značajna razlika u pojavi križobolje u raznim skupinama ispitanika s obzirom na zanimanje. Jedini su izuzetak bili vozači kamiona, i to s različitim rizikom: oni koji su vozili manje od 2,1 sat na dan nisu se tužili na križobolju, oni koji su vozili od 2,2 sata do 6 sati imali su umjerenu, a oni s više od 6 sati patili su od teže križobolje. Autori nisu zapazili jasnu pojavu križobolje kao posljedicu ozljede na radu, iako je u skupini s jačom boli čak 70,6% ispitanika navelo da se bol javila naglo, dok je u skupini s umjerenom boli takav podatak navelo 37,8% ispitanika.

Nadalje, multivarijantnom analizom istraživana je odnos bola u križima s obzirom na položaj pri radu: stajanje, prigrivanje, nošenje, guranje i povlačenje tereta, vožnja vozila te korištenje vibracijskih alata. Uspoređujući grupu ispitanika s umjerenom boli s ispitanicima iz treće skupine (teža križobolja), utvrđena je pozitivna povezanost s obzirom na guranje težih tereta, te izloženost težim vibracijama, bilo kod traktorista, radnika na konstrukcijama ili pak vozačima težih vozila. Negativna je asocijacija utvrđena s obzirom na način dizanja tereta, vrijeme provedeno na stolcu ili izvan njega, te prosječnog prenošenja tereta.

Autori zaključuju da u križobolji, koju uzrokuje više činilaca, preventivni pristup treba sadržavati elemente analize radnog mjesta, načina rada, ali i pacijentova psihičkog profila. Važno je tome prilagoditi program edukacije bolesnika s križoboljom, ali i prilagoditi radna mjesta bolesniku, pa tako stres koji možda uzrokuje položaj i aktivnost pri radu, svesti na najmanju moguću mjeru. (Damkot D. K. i sur., Spine, 9:395, 1984)